

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 aprilie 2018

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Elena Covalenco,

Judecători

Iurie Diaconu,

Constantin Alerguș,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar și recursului suplimentar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2017, declarate de către avocatul Lungu Vasile în numele inculpatului

Petriman Ruslan Gheorghii,
născut la 17 august 1980, originar
și domiciliat în mun.Chișinău,
str.Cuza Vodă 41/2, ap.46.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 04.11.2015 - 26.09.2016;
2. Instanța de apel: 26.10.2016 - 26.09.2017;
3. Instanța de recurs: 05.03.2018 - 18.04.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 septembrie 2016, Petriman Ruslan a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.190 alin.(5) Cod penal la 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activitate comercială pe un termen de 3 ani.

Acțiunile civile au fost admise, fiind dispusă încasarea din contul lui Petriman Ruslan în beneficiul lui Fărâmbă Ecaterina a prejudiciului material în mărime de 18000 lei și a prejudiciului moral în mărime de 3000 lei, iar în beneficiul lui Axentiev Alexei a prejudiciului material în sumă de 145770 lei și prejudiciului moral în mărime de 3000 lei.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Petriman Ruslan, la 15 august 2013, aflându-se pe bd.Ștefan cel Mare și Sfânt 103, mun.Chișinău, având scopul și intenția de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările sale prejudiciabile și admițând în mod conștient survenirea acestora, sub pretextul că vrea să împrumute mijloace bănești pentru o zi, a însușit de la Fărâmbă Ecaterina suma de 18000 lei, după care cu banii însușiți a părăsit locul săvârșirii infracțiunii, cauzându-i părții vătămate o daună materială considerabilă.

Tot el, la începutul lunii septembrie 2013, având același scop, aflându-se pe str.Petru Movilă intersecție cu str.31 august 1989, mun.Chișinău, sub pretextul procurării și importării din Portugalia în R.Moldova a unui autoturism de model BMW E60, abuzând de încrederea acordată, a primit și însușit de la Axentiev Alexei bani în sumă de 8600 euro, echivalentul a 145770 lei, după care a dispărut într-o direcție necunoscută.

Tot el, Petriman Ruslan, în luna noiembrie 2013, aflându-se pe str.Vasile Cheltuială 9, mun.Chișinău, având scopul însușirii bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere și înșelăciune, sub pretextul procurării și importării din Italia în R.Moldova a unui autoturism de model Opel Zafira, abuzând de încrederea acordată, a primit și însușit

de la Brînzilă Igor bani în sumă de 18000 lei, după care a dispărut într-o direcție necunoscută.

Asfel, Petriman Ruslan a obținut prin abuz de încredere și înșelăciune de la Fărâmbă Ecaterina, Axentiev Alexei și Brînzilă Igor mijloace bănești în sumă de 181770 lei. Acțiunile acestuia au fost încadrate în prevederile art.190 alin.(5) Cod penal - escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

- procurorul, care a solicitat casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui R.Petriman să-i fie stabilită pedeapsa de 12 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activitate comercială pe un termen de 5 ani, precum și să se dispună încasarea de la inculpat în beneficiul părții vătămate A.Axentiev a prejudiciului material în mărime de 145770 lei, iar în beneficiul părților vătămate E.Fărâmbă și I.Brînzilă a prejudiciului material în mărime de câte 18000 lei pentru fiecare, invocând că instanța nu a dat deplină eficiență prevederilor art.75, 77 Cod penal; - inculpatul a săvârșit infracțiunea în stare de recidivă periculoasă, având antecedente penale nestinse, circumstanțe de care, la individualizarea pedepsei penale, instanța nu a ținut cont, stabilindu-i astfel, o pedeapsă prea blândă;

- avocatul P.Bobu în numele inculpatului, care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul să fie achitat, invocând că instanța a examinat arbitrar probele și circumstanțele cauzei; - vinovăția acestuia în săvârșirea infracțiunii imputate nu este probată; - sentința de condamnare se bazează pe procesele-verbale privind ridicarea și examinarea CD-ului de la partea vătămată A.Axentiev, care în ședința de judecată nu au fost examinate; - instanța eronat a constatat prezența antecedentelor penale, având în vedere că în rechizitoriu acest fapt nu a fost indicat, iar în temeiul art.325 alin.(1) Cod procedură penală, instanța trebuia să judece cauza doar în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu; - în cadrul examinării cauzei penale în instanța de judecată, aceasta a încălcat principiile contradictorialității și legalității în procesul penal;

- partea vătămată A.Axentiev, care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui R.Petriman să-i fie stabilită pedeapsa de 12 ani închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip închis și admiterea integrală a acțiunii civile: 8600 euro - suma însușită de către R.Petriman, 4330,63 euro - dobânda de întârziere, 3120 dolari SUA - prejudiciul pentru dobânda din recipisa contractată de către partea vătămată, 2160 dolari SUA - penalitate și 100000 lei - prejudiciul moral.

La 26 septembrie 2017, partea vătămată A.Axentiev a depus în ședința de judecată cerere de retragere a apelului, motivând că i-a fost restituit integral prejudiciul cauzat prin infracțiune și că pretenții față de R.Petriman nu are.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2017, cererea de retragere a apelului formulată de către partea vătămată A.Axentiev a fost admisă și încetată procedura de apel.

Apelul avocatului P.Bobu în numele inculpatului a fost respins ca nefondat, iar apelul declarat de către procuror a fost admis, casată sentința în partea individualizării pedepsei penale și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui R.Petriman i-a fost aplicată pedeapsa de 10 ani închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activitate comercială pe un termen de 5 ani.

Cu referire la apelul declarat de către avocatul P.Bobu în numele inculpatului, instanța a indicat că prima instanță a dat apreciere corectă probelor administrate și circumstanțelor cauzei, examinându-le conform art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor și corect a ajuns la concluzia privind vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc.

Consecvent, instanța de apel a indicat că, vinovăția inculpatului se confirmă prin declarațiile părților vătămate A.Axentiev, E.Fărâmbă, Ig.Brînzilă, ale martorilor N.Cristea, F.Gînga și actele cauzei: procesele-verbale de ridicare a obiectului (CD-ul cu denumirea „Acme CD-R, cu un fișier audio de format MPEG-4, cu denumirea „Voce 008”) din 20.12.2014 și de examinare a obiectului (CD-ul cu denumirea „Acme CD-R, cu un fișier audio de format MPEG-4, cu denumirea „Voce 008”) din 21.12.2014; CD-ul cu denumirea „Acme CD-R, cu un fișier audio de format MPEG-4, cu denumirea „Voce 008”.

În context, nerecunoașterea vinovăției de către inculpat, instanța a apreciat-o drept o metodă de apărare aleasă de către acesta în scop de a se eschiva de la răspunderea penală pentru faptele comise și versiunea înaintată de către acesta nu coroborează cu celelalte probe.

Cu referire la apelul declarat de către procuror, instanța de apel a constatat că acesta contestă sentința doar în partea individualizării pedepsei penale.

Astfel, examinând legalitatea sentinței în această parte, instanța de apel a conchis că prima instanță nu a ținut cont de principiul proporționalității, având în vedere fapta comisă, urmările produse și atitudinea inculpatului până la comiterea infracțiunii și după comiterea ei și i-a aplicat o pedeapsă prea blândă.

În context, instanța de apel a stabilit că R.Petriman a săvârșit infracțiunea imputată fiind în prezența stării de recidivă periculoasă, prevăzută la art.82 alin.(2) Cod penal, care stipulează că mărimea pedepsei pentru recidivă periculoasă nu poate fi mai mică de două treimi din maximumul celei mai aspre pedepse prevăzute la articolul corespunzător.

Reieșind din faptul că potrivit art.190 alin.(5) Cod penal, pedeapsa penală este de la 8 la 15 ani închisoare, două treimi din 15 ani, constituie 10 ani.

Consecvent, ținând cont de cele reținute supra, precum și de prevederile art.61 și 75 Cod penal, de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana inculpatului, care anterior a fost condamnat și a comis infracțiunea imputată în stare de recidivă periculoasă, că are antecedente penale nestinse, de comportamentul inculpatului în viața socială și cel de până și după săvârșirii infracțiunii, precum și de scopul pedepsei, instanța de apel a conchis că inculpatului urmează a-i fi stabilită pedeapsă de 10 ani închisoare, aceasta fiind una echitabilă, proporțională în raport cu fapta comisă, urmările produse și persoana acestuia, în măsură să-și atingă scopul de corectare și reeducare a inculpatului.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar inculpatul care, indicând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.4), 6, 8), 10), 12), 13) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie recunoscut vinovat: pe episodul părții vătămate A.Axentiev de comiterea infracțiunii prevăzute de art.196 Cod penal, pe episodul părții vătămate I.Brînzilă în baza art.190 alin.(1) Cod penal și încetarea procesului penal pe episodul părții vătămate E.Fărâmbă, pe motiv că judecata a avut loc fără participarea sa, dânsul nefiind citat la judecarea cauzei în ordine de recurs privind aplicarea măsurii preventive; - instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel; - fapta nu întrunește elementele

constitutive ale infracțiunii, în speță fiind prezente relații civile; - faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită; - s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale; - dânsul a restituit prejudiciul cauzat părților vătămate; - în rechizitoriu nu au fost indicate antecedente penale și recidiva, iar potrivit art.325 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța trebuie să judece cauza doar în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu; - a intervenit o lege penală mai favorabilă lui; - instanța urma să recalifice fapta din prevederile art.190 alin.(5) în cele ale art.190 alin.(4) Cod penal; - în cauză este prezentă infracțiunea prelungită; - în termenul pedepsei nu s-a inclus durata arestului preventiv până la extrădare.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 24 ianuarie 2018, recursul ordinar declarat de către inculpat a fost declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

Verificând temeiurile invocate de către recurent, instanța de recurs a constatat că acestea nu sunt pertinente cauzei penale de față.

Consecvent, instanța de recurs a constatat că instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, decizia înglobând temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului declarat de către procuror.

La fel, instanța de recurs a reținut că, în conformitate cu prevederile art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță și conform materialelor din dosar, ajungând la concluzia corectă că sentința atacată urmează a fi casată în partea stabilirii pedepsei, or, în fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată.

7. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recursuri ordinare avocatul V.Lungu în numele inculpatului care, indicând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 8), 12) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei penale în aceeași instanță de apel, pe motiv că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; - nu au fost întrunite elementele infracțiunii și anume, latura obiectivă și cea subiectivă; - faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită; - instanța a apreciat arbitrar probele și circumstanțele cauzei, vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate nefiind probată; - instanța nu a ținut cont că raporturile dintre inculpat și părțile vătămate sunt de ordin civil; - inculpatul i-a restituit părții vătămate A.Axentiev prejudiciul cauzat; - instanța nu a ținut cont că, în temeiul art.1 Protocol 4 al CEDO, este interzisă privarea de libertate pentru datorii.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către avocatul V.Lungu în numele inculpatului în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care se solicită declararea inadmisibilității recursurilor ordinare, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestora din următoarele considerente.

Cu referire la recursul ordinar declarat la 24 noiembrie 2017.

Colegiul penal atestă că, potrivit prevederilor art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Articolul 430 Cod de procedură penală stipulează cerințele cărora trebuie să corespundă cererea de recurs ordinar, în special conținutul acesteia, inclusiv obligația recurentului de a indica temeiurile prevăzute de art.427 Cod de procedură penală (unul

sau mai multe din acestea) și în ce constă problema de drept de importanță generală abordată în cauză, care este eroarea de drept comisă de instanță ce duce la casarea hotărârii.

După cum rezultă din conținutul recursului nemotivat declarat la data de 24.11.2017, avocatul V.Lungu în numele inculpatului nu a respectat aceste cerințe, inclusiv prevederile art.430 pct.5) Cod de procedură penală, cerință esențială față de recurs, prin care autorul trebuie să invoce concret unul din temeiurile prevăzute de art.427 Cod de procedură penală, care este conținutul acestuia, argumentarea nu din punct de vedere a stării de fapt, ci a problemei de drept.

Colegiul penal constată că avocatul a declarat recursul menționat supra fără a indica vreun temei de declarare a recursului, prevăzut de art.427 Cod de procedură penală și în genere neinvocând această normă procesual penală, a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care R.Petriman să fie recunoscut vinovat în baza art.196 Cod penal referitor la episodul cu părțile vătămate A.Axentiev și Ig.Brînzilă, și încetarea procesului penal pe episodul cu partea vătămată E.Fărâma, fără a indica în ce constă problema de drept de importanță generală abordată în cauză, precum și care sunt motivele recursului cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate (f.d.187 v.3).

Luând în considerare acest fapt, Colegiul penal consideră că recursul ordinar declarat de avocatul V.Lungu în numele inculpatului la 24.11.2017, nu îndeplinește cerințele legale de conținut prevăzute de art.429, 430 Cod de procedură penală, instanța de recurs nefiind în drept să înlătore neajunsurile din oficiu.

Cu referire la recursul ordinar declarat la 17 aprilie 2018.

Potrivit art.422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului ordinar împotriva hotărârilor instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Colegiul penal constată că, cu excepția căii ordinare de atac - recursul ordinar, legea procesual penală nu face careva mențiuni referitor la declararea suplimentară a recursului ordinar integral și nu stabilește alte termene pentru actele suplimentare, decât cele prevăzute la art.422 Cod de procedură penală. De aceea, persoanele menționate în dispoziția art.421 Cod de procedură penală, care au declarat în termen recurs ordinar nemotivat, iar ulterior au depus recursuri suplimentare integrale, acestea se vor considera ca depuse în termen, dacă ele se încadrează în termenul de 30 zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel.

Potrivit art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege.

Momentul de la care începe să curgă termenul de atac este riguros precizat de lege, și anume data pronunțării deciziei, iar depășirea acestui termen duce la decăderea părților din dreptul de a folosi calea de atac.

Reținând faptul că avocatul V.Lungu în numele inculpatului a depus recurs suplimentar integral abia la data de 17.04.2018, adică cu mult mai târziu după expirarea termenului legal de 30 zile prevăzut de art.422 Cod de procedură penală (peste 4 luni), Colegiul penal conchide că acesta nu poate fi considerat ca declarat în termen (f.d.200-202 v.3).

Colegiul atestă că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar

recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Acest fapt limitează instanța de recurs ordinar de a verifica argumentele invocate în recurs și a se expune asupra legalității deciziei instanței de apel referitor la condamnarea lui R.Petriman.

Potrivit prevederilor art.432 alin.(2) pct.1) și 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în baza materialelor din dosar, și, prin decizie motivată, va decide în unanimitate asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că recursul nu îndeplinește cerințele de conținut, prevăzute în art.429 și 430, precum și dacă se constată că recursul este declarat peste termen.

Având în vedere cele expuse supra, Colegiul penal constată că recursul ordinar declarat de către avocatul V.Lungu în numele inculpatului la 24.11.2017, nu îndeplinește cerințele de conținut, și anume pct.5) al art.430 Cod de procedură penală, motiv pentru care cade sub incidența art.432 alin.(2) pct.1) Cod de procedură penală, iar cel declarat la 17.04.2018, este peste termenul de declarare a recursului, prevăzut de art.422 Cod de procedură penală și cade sub incidența art.432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală.

Astfel, reieșind din circumstanțele indicate, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității recursurilor ordinare declarate de către avocatul V.Lungu în numele inculpatului, cel declarat la 24.11.2017, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, prevăzute în art.429 și 430 Cod de procedură penală, iar cel declarat la 17.04.2018, ca fiind declarat peste termen.

9. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.1) și 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către avocatul Lungu Vasile în numele inculpatului Petriman Ruslan, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2017, în cauza penală în privința lui Petriman Ruslan, recursul declarat la 24 noiembrie 2017, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, prevăzute în art.429 și 430 Cod de procedură penală, iar cel declarat la 17 aprilie 2018, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 18 mai 2018.

Președinte

Elena Covalenco

Judecători

Iurie Diaconu

Constantin Alerguș